

med hälsning från ordföranden

Geografer, ännu en geografkonferens har genomförts och vad jag hörde efteråt var den alldeles utmärkt. Lärare och läromedelsförfattare som jag pratat med som var där uppskattade upplägget och innehållet. Tusen tack till Karlstad universitet, Nationalkommittén i Geografi, GR samt SSAG som ordnat med konferensen. Jag var hemma med sjuka barn och missade tyvärr tillställningen. Anders Fridfeldt har dock förtjänstfullt skrivit om konferensen

under redaktörens notiser. Se även Gabriel Bladhs Reflektioner från Geografdagarna.

I detta nummer kan ni läsa om geografi och geografifämnets didaktik i artiklar av Tomas Torbjörnsson, Johan Sandahl, Emelie Danielsson samt Anders Fridfeldt.

Önskar er God Jul och Gott Nytt År!

Bästa hälsningar
Ordförande David Örbring

kretsar kallar

Mycket av kretsarnas verksamhet annonseras först och ibland endast på Geografilärarnas riksförenings sajt www.geografitorget.se. Via sajten går det också att prenumerera (gratis) på Geografitorgets Nyhetsbrev och på det sättet få information om de senaste uppdateringarna, kallelser till möten, föredrag, exkursioner och annat.

Kronobergskretsen

Kronobergskretsen har varit på studieresa i Kiruna. Deltagare var 12 gymnasielärare, från Katedralskolan i Växjö och Finnvedens gymnasium i Värnamo, samt en lärare från Åsedaskolan i Uppvidinge och ytterligare en medlem.

Resan ägde rum den 10–14/8 och genomfördes med tåg t.o.r. genom augustiverige. Efter nattåg väntade en dag då vi ”landade” i Kiruna stad och på olika sätt acklimatiserade oss efter den långa men spännande resan. Söndagen gick sedan helt i studiebesökens tecken. Två och en halv timmes djuplodande genomgång av LKAB:s verksamhet 500 meter under ”fixpunkten” från 1910 års nivå. Guidningen var verkligen både lärorik och spännande och gav en stärkt insikt i mal-

mens betydelse för staden, regionen och Sverige.

Väl uppe på landbacken och efter en snabb lunch mötte vi så vår guide kring Kiruna stadsflytt och eftermiddagen bjöd på 3,5 timmar av både en del repetition, men framförallt rundresa i staden och vår engagerade guide bjöd på mängder av intressanta inblickar såväl i det Kiruna som är på väg att försvinna som av den framtida staden – kryddat med en hel del anekdoter men också ”inside” om (det politiska) spelet bakom kulisserna.

På resans sista dag styrde vi till Abisko där vi på olika sätt – till fots, eller med lift - tog oss upp och ner för toppen under en för sommaren 2018 ovanligt mulen och mindre varm dag. Nedanför vilade Torne träsk och Lappporten i en storslagen fond.

En mycket nöjd grupp, fyllda av intryck från denna nordliga breddgrad har nu återvänt till Småland, efter denna mycket lyckade resa med också goda gemensamma måltider och trevlig samvaro.

Rapport från Vänerkretsens exkursion och årsmöte i västgöta-bygd 22 september 2018

Att Svea rikets vaggas stod i Västergötland ter sig ju inte så kontroversiellt för oss i Vänerkretsens och nu har vi fått ytterligare belägg för att den teorin stämmer. Vi har nämligen varit på en liten resa i västgöta-bygd. Med oss på resan hade vi en utmärkt guide, Ewert Jonsson, som kan landskapet utan och innan. Vi började vid Lugnåsberget, där kvarnstensbrytning ägt rum sen åtminstone 1100-talet. Lugnåsberget, saknar till skillnad från de övriga västgötabergens den skyddande hjässan av diabas och är därför nederoderat till det lager sandsten som ligger på gnejsen. Och just här har gnejsen en lagom inblandning av fältspat och kaolin som gör den lämplig till just kvarnstenar. Verksamheten pågick fram till 1900-talets början och kring Lugnåsberget finns över 600 dagbrott och 55 gruvor. Ett oerhört slit i ohälsosam miljö men stor produktion och omfattande export gjorde Lugnås känt över världen. Idag är det ett industriminne som är väl värt ett besök. På vindlande vackra grusvägar och den rätt hårt trafikerade väg 26 tog vi oss till Billingen nordspets och Timmersdalavallen. Här ligger väldiga stenblock som, enligt guiden, är ett minne av att Baltiska issjön tömdes på ett dygn. Underslutet av 1800-talet upptäcktes att alunskif-

Och som vanligt efter en lyckad resa, börjar redan tankar att smidas kring vart det bär nästa gång.

Lars Arvidsson,
ordförande Kronobergskretsen

fern i Billingen innehåller uran. När Marie Curie visade att mineral med uran innehåller radium blev det intressant att bryta den uranhaltiga kolsubstans, kolm, som finns i alunskiffer. Uranhalten lär vara 5 kg/ton kolm. Spår efter brytning av kolm, lämningar efter ett alunbruk från 1800-talet och kalkugnar för kalkbränning som tog vid efter alunverket kan man se vid Silverfallet i Karlsfors. Efter denna torra sommar var Silverfallet bara en strilande bäck men på våren är nog fallen imponerande och med många historiska spår av mänsklig verksamhet sen många generationer tillbaka.

Efter den goda lunchen på Flämslättas stiftsgård blev det mera historia än geografi. Av Höjentorps kungsgård där så många kungar, Gustav Vasa, Johan III, Karl IX och förstås Karl XI tyckt om att vara, återstår idag bara en källarvåning men det var nog tjuvigt en gång i tiden kanske särskilt under den tid då Magnus Gabriel De la Gardie byggde nya våningar på den gamla borgen. Varnhems klosterkyrka var nästa besöksmål, en imponerande kyrka med kungagravar och koromgång med minnesrum för kungarna från Knut Eriksson till Erik den läspe och halte. Nu är västgötarna också säkra på att det är Birger Jarl som vilar i kistan vid lekbrödraltaret – ett extra plus för landskapet.

Att det skulle finnas något i kullen väs-

ter om klosterkyrkan har man vetat länge men först kring 2005 började utgrävningar och det man hittade där gör att man får skriva om historien. Här hittade man spår av en träkyrka som byggdes på 900-talet och runt kyrkogrunden finns en stor kristen begravningsplats som använts från början av 900-talet. Så vikingarna från Västergötland som drog i västerled var alltså kristna. Över utgrävningarna har man byggt en trekantig träbyggnad där golvet är öppet i mitten över kyrkoruinen och man kan gå runt och se från alla håll. Byggnaden är an-

slående modern och vacker och historiens vingslag susar i den öppna konstruktionen.

Vi var ovanlig många som deltog denna strålande men blåsiga dag. Vi tackar Sture Tolgfors för att han planerat detta så bra. Dagen var både intressant, lärorik och rolig. Nästa år, näst sista lördagen i september, träffas vi Dalsland under Gunnar Bergmans ledning.

Ann Engström-Åberg
sekreterare och kassör

notiser

IGU-CGE – Commission of Geography Education

Internationell plattform för undervisning och forskning i geografi.

Finns nu på Facebook: <https://www.facebook.com/igucge/>

Webbsida: <http://www.igu-cge.org/index.htm>

Facebook

Geografilärarnas Riksförening finns på Facebook och Twitter

Facebookgrupp: Geografilärarnas Riksförening

Twitter: Geografilärare

kontakt kretsarnas styrelser

*Fullständiga uppgifter om kretsarna, deras styrelser och verksamhet finns på
www.geografitorget.se*

Stockholmskretsen och Östra kretsen

Kontakt: Karin Wakeham, Tel: 0704-36 62 38
Mejl: karinwakeham@hotmail.com

Vänerkretsen

Ordförande: Henrik Sahlin
Sekreterare och kassör: Ann Engström Åberg,
Hjortronstigen 2, 695 30 Laxå,
tel: 0584-124 23, 072 214 07 16
mejl: ann.engstrom-aberg@telia.com

Västra kretsen

Ordförande: Anneli Andersson-Berg (Katrinelundsgymnasiet), Haga Nygata 29 A, 413 01 Göteborg, tel: 031-13 39 96, 0704 15 60 85, anneli.andersson.berg@educ.goteborg.se

Kronobergskretsen

Ordförande: Lars Arvidsson
e-post: lar@utb.vxjo.se
mobil 070-814 13 41